

Een roos is een roos is een roos... behalve als je bedrijf gespecialiseerd is in het ontdekken en ontwikkelen van nieuwe variëteiten. Dan is de ene roos beslist de andere niet. Nét iets lichter of donkerder, fluweliger of gladder, dichter of verder geopend. Rozenkwekers bekijken zelf rozen op de kwekerij; daarnaast kiezen vooral buitenlandse rozenkwekers aan de hand van afbeeldingen met welke rozen ze aan het werk gaan. Die afbeeldingen moeten zo realistisch mogelijk zijn.

HANNEKE JELLES

Staccato spotless 5
voor rozen en gerbera's

Ruimte voor fluwelig rood

Natuurlijk verwacht de opdrachtgever dat de afbeeldingen van z'n rozen (en gerbera's, een andere specialiteit van Terra Nigra), zo realistisch mogelijk zijn. Maar wat 'zo realistisch mogelijk' is, verandert met de voortgang van de techniek.

Drukkerij Roelofs in Enschede hoefde dan ook niet lang na te denken over wie een goede 'launching customer' zou zijn voor de nieuwe Staccato spotless 5-techniek. Betere afbeeldingen leveren Terra Nigra immers meer verkoop en tevredener klanten op.

Stap verder

Staccato is een al langer bestaande rastertechniek. Het bestaat uit hoogfrequente, willekeurig geplaatste

punten waardoor ongewenste rozetpatronen en rastermoiré worden voorkomen. Met Staccato kies je voor een absolute kleurbeheersing gedurende het drukproces. De toevoeging 'Spotless' slaat op een vertaling van de Pantone kleuren naar Staccato full-colour. Alle Pantone kleuren in een document worden door het Kodak Prinergy workflowsysteem omgezet naar full-colour.

Het derde element om een optimaal resultaat te bereiken is een drukkerij die z'n proces tot in de finesses beheert. De geringste verstoring – van oneffenheid in de foto tot een vuiltje op de pers – is zichtbaar. Tenslotte is een zeer goede voorbereiding van de bestanden nodig. Is aan die eisen

voldaan dan levert Staccato Spotless rastertechnologie strakke, heldere en stabiele kleuren met gamma-waarden die hoger liggen dan die van de conventionele kleuropbouw.

Het is frappant hoe mooi helder gewoon vierkleurendrukwerk, met conventionele inktten, uitpakt bij gebruik van Staccato Spotless. Drukkerij Roelofs heeft dan ook even na moeten denken op de vraag van Kodak of de drukkerij nog een stap verder wilde gaan, en een vijfde drukkleur toe wilde voegen: Spotless 5. Omdat het toch echt opnieuw een forse verbetering opleverde, is die stap inmiddels genomen. Roelofs is bèta-site voor deze techniek.

CMYK beeld in **Staccato**

Spotless 5 met RGB beeld

Amerikaanse standaards

Terra Nigra is een grote naam in de groene branche. Het familiebedrijf werd in 1971 in Nederland opgericht door de broers Boerlage. De marketing wordt vanuit Amerika aangestuurd, het hoofdkantoor is in Nederland gevestigd. Bij het hoofdkantoor in Kudelstaart bezit Terra Nigra zo'n 6 hectare grond voor kweek, demonstratie en ontwikkeling van gerbera's en rozen. Terra Nigra laat z'n promotiewerk al een paar jaar vormgeven door ontwerper *Rob van der Loos* in Lichtenvoorde. 'Voorheen werden de bestanden in Amerika opgemaakt en werd in Nederland gedrukt bij een andere drukker. Het resultaat was niet optimaal, doordat de Amerikaanse swop-standaarden niet aansluiten op de Nederlandse Euroscale-drukpraktijk. Bij swop wordt het beeld vooral in grijsstinten opgebouwd; over dat zwarte skelet druk je de kleur. Bij Euroscale bouw je in kleur op en gebruik je juist zo min mogelijk zwart. Logisch dus dat als je hier de voor swop geschikt gemaakte beelden gebruikt, het resultaat niet het beste is. Ik heb de klant daarop gewezen, en in contact gebracht met Drukkerij Roelofs.'

Rozen

Dat was in 2003. Er volgde in 2004 een mooiere editie in Staccato; en in 2005 een nog mooiere, in Staccato Spotless. Zomer 2006 informeerde Meijer bij Van der Loos of er een nieuwe editie van de catalogi op komst was. De rozencatalogus, tot dan toe een veel bescheidener uitgave dan het boekwerkje met gerbera's, bleek aan een nieuwe druk toe. Van der Loos overtuigde z'n klant ervan dat Spotless 5 een fraai resultaat op zou leveren. De klant zei ja. 'Ik heb de klant uitgelegd dat het een testproject was; dat we hoge verwachtingen hadden maar dat het ook anders uit kon pakken. Terra Nigra durfde het aan; het bedrijf is altijd wel in voor nieuwe dingen,' zegt *Rob Meijer* van Drukkerij Roelofs. Van der Loos: 'Terra Nigra wilde een ander gezicht. Voor de gerbera's was een passende opzet gevonden, maar over de

opzet van de rozenbrochure was Terra Nigra niet tevreden. Dat wilden we met deze nieuwe uitgave rechtzetten. De bloemenmarkt is vrij traditioneel, en de rozenmarkt misschien wel de meest traditionele van alles. Wij kunnen iets wel mooi vinden, maar het gaat erom wat de klanten van Terra Nigra ervan vinden. Terra Nigra heeft met de nieuwe uitvoering z'n nek uitgestoken, maar de catalogus is gelukkig zeer lovend ontvangen.'

Een goede vormgeving en kleurmanagement zijn hiervan de basis, Meijer legt uit dat de lithograaf of vormgever zijn beelden in RGB moet bewerken en beoordelen. Voor een juiste kleurweergave op het beeldscherm in RGB moeten de juiste profielen worden gebruikt. Het omzetten van de beelden naar Spotless 5 gebeurt in het Refine proces in de Prinergy workflowsysteem bij Drukkerij Roelofs. Samen met lithograaf Folitho in Haarlem is men bezig met het afstemmen van o.a het digitale proef traject en bewerking van beelden in de juiste kleurruimte.

Reclamefotograaf en kunstenaar *Alex Vreeman*, die sfeerfoto's maakte voor de vorige uitgaven, bewerkte het beeld voor deze uitgave.

Aanvullende foto's

Eerste stap was het voorbereiden van het beeld voor deze speciale druktechniek. Vreeman kreeg het verzoek om bestaand beeld geschikt te maken; en om aanvullende foto's zo te maken dat ze het bestaande beeld niet al te veel in de schaduw stellen. 'Ik heb een proefopstelling gemaakt en de diepst rode roos zo goed mogelijk uitgelicht. Rood zuigt veel licht op, en het blad is hard glimmend groen. Rozen zijn met hun vele, dicht opeengepakte laagjes bijzonder lastig te fotograferen. Of het blad gaat glimmen, of de roos wordt te zwart of het contrast te klein. De aaibaarheid, de fluweligheid van de roos moet op de foto zichtbaar blijven; de foto moet sfeer en gevoel uitstralen en toch gedetailleerd zijn. Als de belichting voor de roodste roos aan al die eisen voldoet,

Op de linker pagina zijn een aantal verschillende variëteiten te zien van de rozen van Terra Nigra. Tevens is op de linkerpagina goed te zien aan beide afgebeelde gerbera's dat er een groot verschil in kleur ontstaat bij druk in Spotless 5.

Hiernaast de beide omslagen van de Terra Nigra gerbera en rozen brochures die geheel in Spotless 5 door drukkerij Roelofs in Enschede zijn gedrukt.

Rozen zijn bijzonder lastig te fotograferen

moet je ook een witte roos in dezelfde opstelling goed kunnen fotograferen, en alles wat er tussenin zit.' Zoveel als het menselijk oog ziet kan een fotograaf niet vastleggen; en tussen opname en drukwerk gaat weer een hele trits aan nuances verloren. 'Bij Staccato spotless is de kleurruimte groter dan bij conventioneel AM raster. Spotless 5 geeft hierop een belangrijke toevoeging in de te halen kleuromvang vindt Vreeman. 'Het blijft zo dat het drukwerk minder kleurruimte heeft dan je in je Adobe RGB op het scherm krijgt. Maar het verlies is beduidend minder.'

Transparant

Voor Staccato Spotless worden inktten van hoge kwaliteit gebruikt, geleverd door HST. De inktleverancier werd betrokken bij de experimenten met Spotless 5; 'Uiteindelijk bleek een hooggepigmenteerde, transparante inkt uit de verpakingsdruk de beste keus,' vertelt *Herman van Essen* van HST Drukinkten. Roelofs kan uit drie kleuren kiezen bij het inzetten van de vijfde kleur, afhankelijk van de eisen die de order stelt: oranje, paars en groen. Voor de rozenbrochure was oranje de voor de hand liggende keuze. 'Alle drie zijn het schone, monogepigmenteerde, transparante inkten', zegt Van Essen. 'Ze zijn niet samengesteld uit meerdere pigmenten, maar worden met een enkel pigment geproduceerd. Daardoor zijn ze niet 'vervuild' maar zeer helder van kleurtoon.' Meijer: 'Voor ons als drukker is het belangrijk dat een inkt slijtvast is, en stabiel. Roelofs is een kwaliteitsdrukkerij, we drukken al jaren met inktten van HST die intensief zijn ingesteld, ook voor we op Staccato overgingen.'

Om tafel

Er komen wat voorbeeldvellen vol gekleurde vlakjes op tafel. Vreeman wijst verwonderd aan hoeveel minder vervuild bepaalde kleuren zijn. 'Je zou misschien op een achtkleurenpers moeten draaien, en alle drie de extra kleuren moeten inzetten'. Maar volgens Meijer is één extra kleur relatief de grootste stap vooruit, bij twee of drie wordt de winst minder en de kosten hoger. 'Bedenk dat je per drukvel kunt beslissen wat de extra spotless kleur moet zijn.' In veel gevallen zal dat oranje zijn, verwacht hij. 'Mensen zijn veel gevoeliger voor afwijkingen

in de warme kleuren dan voor afwijkingen in de koele kleuren.'

Er is in Europa al jaren een aantal drukkers dat hexachroom drukt; echter dit breekt niet massaal door, omdat de prijs een beletsel is. 'Wij zien met Staccato Spotless al klanten toestromen die vinden dat de kwaliteit zo goed is, dat ze de extra kosten van hexachrome niet meer hoeven te maken. Dat zal met Spotless 5 nog sterker het geval zijn,' verwacht Meijer.

Een ding is zeker: wie van Spotless 5 wil profiteren moet met alle betrokkenen aan tafel. De bestanden klaar en dan nog even shoppen voor een drukker is er niet bij. Van der Loos opteert voor een rol als spin in het web: 'In het ideale geval zegt de klant: ik heb zoveel budget, dan kan ik zelf het beste bepalen waar het aan uitgegeven moet worden. Een prima drukker helpt niet bij slechte lithografie; een beroerde foto blijft op het mooiste papier beroerd. Vormgevers zijn lastig, vinden drukkers vaak, en dat klopt in mijn geval wel.' Maar ook Roelofs kan de rol van hoofdaannemer prima op zich nemen en uw eigen ontwerper, fotograaf of lithograaf brieven over de specifieke eisen van het procédé.

Hoofdzaak is dat er vooraf afgestemd wordt.

Meijer legt zijn laatste troef op tafel: een echte roos uit het Terra Nigra-assortiment, de Utopia®. Dezelfde roos staat in de catalogus 2006. Het geel en warmrood, fluwelige bloemblad compleet met alle haartjes en nerfjes komen prachtig uit, duidelijk mooier dan in de voorgaande editie. Meijer: 'Spotless 5 mag een fractie duurder zijn dan conventioneel drukwerk; die prijs staat niet in verhouding met de meerwaarde.' Van Essen: 'Voor wie van hexachroom gebruik maakt is het een forse besparing. Met als bijkomend voordeel ten opzichte van Spotless 5, dat de bij hexachroom gebruikte fluorescerende kleuren, beduidend minder lichtecht zijn. Door over te stappen op Spotless 5 omzeil je dat probleem. En dit is nog maar het begin.' •

h.jelles@uitgeverijcompres.nl

Voor meer informatie:

www.drukkerij-roelofs.nl

www.spotlessboek.nl

www.hst-drukinkten.nl

www.terrannigra.com

www.alexvreeman.nl

www.robvanderloos.nl

Eén extra kleur
is een relatief grote
stap vooruit